

Vergaderjaar 2008–2009

31 448

Goedkeuring van de op 18 juli 2007 te 's-Gravenhage totstandgekomen Notawisseling houdende wijziging van het op 30 juni 2000 te 's-Gravenhage totstandgekomen Verdrag inzake sociale zekerheid tussen de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden en de Regering van Nieuw-Zeeland (Trb. 2008, 3 en 42)

Nr. 6

MEMORIE VAN TOELICHTING

Op 3 en 5 juni 2008 gaven vijftien leden van respectievelijk de Eerste Kamer en de Tweede Kamer der Staten-Generaal, overeenkomstig artikel 5, eerste lid, van de Rijkswet goedkeuring en bekendmaking verdragen, de wens te kennen dat de op 18 juli 2007 te 's-Gravenhage totstandgekomen Notawisseling houdende wijziging van het op 30 juni 2000 te 's-Gravenhage totstandgekomen Verdrag inzake sociale zekerheid tussen de Regering van het Koninkrijk der Nederlanden en de Regering van Nieuw-Zeeland (Trb. 2008, 3 en 42), overgelegd aan de beide Kamers der Staten-Generaal bij brieven van 23 april 2008, Kamerstukken II, 2007–2008, 31 448, nr. 1, aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onderworpen. Het onderhavige voorstel van wet strekt daartoe.

Ter toelichting verwijzen wij naar de toelichtende nota die bij bovengenoemde brieven was gevoegd.

In aanvulling daarop merken wij, naar aanleiding van de brief van de vaste commissie voor SZW van de Eerste Kamer van 24 juni 2008 (Kamerstukken I, 2007–2008, 31 448, c), het volgende op.

Bij de invoering van de Wet beperking export uitkeringen (BEU) op 1 januari 2000 is ondermeer geregeld dat voor de toeslag op grond van de Toeslagenwet (TW) een absoluut exportverbod geldt. Dit is niet vanwege handhavingsaspecten van de TW, hetgeen de kern van de Wet BEU vormt, maar gezien het karakter van de TW. De TW is immers geen sociale verzekering, maar een sociale voorziening. De toeslag wordt gefinancierd uit de algemene middelen. De hoogte van de toeslag is afgestemd op het relevante sociale minimum, zoals dat in Nederland geldt. Er is voor gekozen om de betaling van toeslag op grond van de TW naar het buitenland, voor bestaande gevallen, in drie jaren af te bouwen. De toeslag op grond van de TW was derhalve – afgezien van de afbouwregeling voor bestaande gevallen – met ingang van 1 januari 2000 niet meer exporteerbaar.

Op 12 december 2003 oordeelde de Centrale Raad van Beroep (CRvB) echter dat het beëindigen van de uitbetaling van de toeslag op grond van de TW in aanvulling op een WAO-uitkering in strijd was met de bewoordingen van de socialezekerheidsverdragen die gelden tussen Nederland

en Marokko, en Nederland en de Verenigde Staten (RSV 2004/46 en 47). De CRvB oordeelde dat de materiële werkingssfeer van de desbetreffende verdragen zodanig ruim is geformuleerd, dat daaronder ook de TW moet worden verstaan, waardoor de toeslagen onder de exportclausule van het verdrag vallen. Nadien heeft de CRvB geen uitspraak meer gedaan over de toeslag in relatie tot de exportclausule in bilaterale socialezekerheidsverdragen.

Op grond van deze uitspraken is de betaling van de TW hervat naar deze landen en landen waarmee een verdrag van toepassing is dat een vergelijkbare bepaling inzake de materiële werkingssfeer heeft. Behalve Nieuw-Zeeland betreft het, Bosnië-Herzegovina, Brazilië, Canada, Chili, Cyprus, Israël, Kaapverdië, Kroatië, Macedonië, Malta, Marokko, Montenegro, Polen, Servië, Tunesië, de Verenigde Staten en Zuid-Korea.

Aan deze landen zijn tevens voorstellen gedaan om te bewerkstelligen dat de toeslag niet langer onder de exportclausule van het desbetreffende verdrag valt, hetzij door middel van een apart wijzigingsverdrag van het bestaande verdrag (zoals onderhavig wijzigingsverdrag met Nieuw-Zeeland), hetzij door aanpassing van de verdragstekst waarvoor om andere redenen reeds onderhandelingen plaatsvonden.

Binnen EU-verband is de TW geplaatst op bijlage II bis van Verordening (EEG) nr. 1408/71, waardoor de toeslag is uitgezonderd van de exportverplichting van de verordening. Daarnaast is bij nationale wet een afbouwperiode van drie jaar vastgesteld voor lopende uitbetalingen.

Behalve met Nieuw-Zeeland is inmiddels met Bosnië-Herzegovina, Chili en Tunesië ambtelijke overeenstemming bereikt om de export van de toeslagen te beëindigen. Bepaald is dat de toeslag in drie jaar zal worden afgebouwd, op dezelfde wijze als de afbouw binnen Nederland en de overige EU-lidstaten heeft plaatsgehad. De desbetreffende notawisselingen zullen nog aan de Staten-Generaal worden voorgelegd. Naar het grondgebied van Macedonië wordt de toeslag vanaf 1 april 2007 niet meer geëxporteerd, omdat het nieuwe sociale zekerheidsverdrag tussen de Macedonische en de Nederlandse regering op die datum in werking is getreden. Met andere landen zijn nog onderhandelingen gaande.

Voor de goede orde merk ik op dat de bovengenoemde beleidslijn (afbouw lineair in drie jaren) eveneens uitgangspunt is bij lopende besprekingen over wijzigingsverdragen. In het geval van Nieuw-Zeeland doet zich echter de situatie voor dat er geen enkele export van toeslagen meer plaatsvindt, zodat er geen grond is voor een afbouwregeling.

Onlangs zijn de onderhandelingen met Marokko over de aanpassing van socialezekerheidsverdrag afgerond. Dit heeft echter niet geleid tot een afspraak die beoogt de export van toeslagen naar Marokko te beëindigen. Van Marokkaanse zijde was men hiertoe niet bereid. In een poging om op het punt van de Toeslagenwet overeenstemming te bereiken, heeft Nederland een aanbod gedaan in de sfeer van de ziektekosten. Van Marokkaanse zijde was het namelijk een wens om het verdrag zodanig aan te passen dat in Marokko wonende WAO- en AOW-gerechtigden aanspraak kunnen blijven maken op de vergoeding van een ruimer medisch verstrekingenpakket, dan waarop thans op grond van het verdrag bestaat. Het laatste Nederlandse voorstel om beide dossiers uit te ruilen, is uiteindelijk niet door Marokko geaccepteerd. Dit betekent dat Nederland de toeslagen moet blijven uitbetalen, waar tegenover staat dat thans slechts een zeer beperkt medisch pakket dat door de Marokkaanse autoriteiten aan WAO- en AOW-gerechtigden in Marokko wordt verstrekt, voor vergoeding door

Nederland in aanmerking komt. Door beide zijden wordt in de uitkomst van deze onderhandelingen berust.

De minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid,
J. P. H. Donner

De minister van Buitenlandse Zaken,
M. J. M. Verhagen